

Πάντειο Πανεπιστήμιο – Σχολή Κοινωνικών Επιστημών
Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας
Μάθημα : Αντεγκληματική Πολιτική

Προσεγγίσεις της σοβαρής παρανομίας

Καθηγήτρια Σ. Βιδάλη

Μάιος 2019

Μία ρευστή σχέση

- Νομιμότητα
- Παρανομία

Οικονομικό έγκλημα
Εγκλήματα του λευκού κολάρου
Κρατικό εταιρικό έγκλημα
Οργανωμένο Έγκλημα

Από τον εγκληματία στο έγκλημα του λευκού κολάρου

Εγκληματίας του λευκού κολάρου: E. Sutherland

Εγκλήματα του λευκού κολάρου: M. Clinard

Επαγγελματικό έγκλημα (occupational crime) :

M.Clinard, R. Quinney.

Οργανωσιακά εγκλήματα (organizational crimes) : ΟΗΕ.

Κρατικά οργανωμένο έγκλημα (state organised crime): W. Chambliss

Κρατικό Εταιρικό Έγκλημα (state corporate crime): R. Kramer, R. Michalowski.

Χαρακτηριστικά του Εγκλήματος του λευκού κολάρου

- Πλαίσιο = Νόμιμη απασχόληση
- Κίνητρο = οικονομικό κέρδος/
επαγγελματική επιτυχία
- Χωρίς άμεση βία
- Παραβίαση εμπιστοσύνης (Freidrichs)
- Πρόκληση κοινωνικής βλάβης (Tiff, Sullivan)

Κρατικό Εταιρικό Εγκλημα

Οργανωσιακά εγκλήματα (Monahan & Quinn, 2006)

- Δραστηριότητα επιχείρησης ή ενός φορέα

+

- Επίδραση της θεσμικής κουλτούρας

+

- Επίδραση αντιφατικών και συγκρουόμενων στόχων.

Κρατικό Εταιρικό Εγκλημα

- **Aulette και Michaslawski (1993):**
- δεν αρκεί απλή συνεργασία δημόσιου ιδιωτικού τομέα σε συγκεκριμένες ενέργειες
- συνεχής και ανατροφοδοτούμενη αλληλεπίδραση σχετικά με τις πρακτικές και τις πολιτικές που ακολουθούνται ανάμεσα σε φορείς πολιτικής και διακυβέρνησης και φορείς της οικονομίας και του ιδιωτικού τομέα.

Κρατικό Εταιρικό Έγκλημα

Calavita K., Pontell H.N.:

- Το κρατικό εταιρικό έγκλημα σύμφωνα με αυτήν την θεώρηση διακρίνεται σε δύο κατηγορίες:
- i) στο κρατικό εταιρικό έγκλημα που προκαλείται από το κράτος (*state initiated*),
- ii) κρατικό –εταιρικό έγκλημα που διευκολύνεται από το κράτος.

Το “κλασσικό” έγκλημα του «λευκού κολάρου»: εγκλήματα διαπλοκής μεταξύ εταιρειών και Δημοσίου - καθώς συνδέονται με ατομικές αυτονομήσεις στελεχών από την εταιρική στοχοθεσία και πρακτική.

Κρατικό Εταιρικό Έγκλημα

- Τρία χρήσιμα στοιχεία :
- α) κατευθύνει την προσοχή μας προς τον τρόπο με τον οποίο αποκλίνουντα οργανωσιακά αποτελέσματα δεν είναι συγκεκριμένες πράξεις, αλλά μάλλον το προϊόν σχέσεων μεταξύ διαφορετικών φορέων·
- β) φωτίζει τους τρόπους με τους οποίους οριζόντιες σχέσεις μεταξύ οικονομικών και πολιτικών θεσμών εμπεριέχουν ισχυρή δυναμική για την παραγωγή κοινωνικά επιβλαβών πράξεων·
- γ) υποδεικνύει ότι πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι κάθετες σχέσεις μεταξύ διαφόρων επιπέδων οργανωσιακής δραστηριότητας, δηλαδή, σε ατομικό, θεσμικό και πολιτικο-οικονομικό επίπεδο.

Τυπολογία κ.ε.ε. (Ελλάδα)

- α). Το κρατικό εταιρικό έγκλημα ως κατάχρηση νόμιμα επί θεσμοθετημένης διαδικασίας
- β) Η αδρανοποίηση του επίσημου κοινωνικού ελέγχου ως αυτόνομη ή περιβάλλουσα το κ.ε.ε. συνθήκη
- γ) Ο ρόλος των οριζόντιων σχέσεων.
- δ) Το σύστημα καταμερισμού εργασίας σε ένα μεσο-κοινωνικό επίπεδο συνδέεται και με συγκεκριμένα προσόντα των εμπλεκομένων φυσικών προσώπων.

Οργανωμένο έγκλημα: κοινωνικό φαινόμενο

- Ένα σύστημα σχέσεων που οργανώνεται για να προσπορίσει οικονομικό όφελος στα μέλη του και αναπτύσσεται ως μία παράλληλη προς την επίσημη οικονομία η οποία λειτουργεί ανταγωνιστικά με το κράτος.
- Η οικονομία αυτή αναπτύσσεται, κατά μία άποψη ως εισαγόμενο έγκλημα με δράστες συγκεκριμένες ομάδες, που προσχεδιασμένα προσβάλλουν τη νομιμότητα ή κατά μία άλλη άποψη, ως παράνομη δραστηριότητα που τελείται παράλληλα με μια νόμιμη, από τους ίδιους δράστες στο εσωτερικό μιας χώρας ή ως διεθνικό έγκλημα.
- Η οικονομία αυτή οργανώνεται μέσα από έναν ορθολογικό καταμερισμό έργου και «εξειδικεύσεων» όσων συμμετέχουν σε αυτήν.

Οργανωμένο έγκλημα: υπηρεσίες/ πρακτικές

- Προκύπτει ως δραστηριότητα προσφοράς/ παροχής υπηρεσιών ή και παραγωγής ή επεξεργασίας προϊόντων, με στόχο να καλύψει ανάγκες των μελών του, που δεν μπορούν να ικανοποιηθούν από το επίσημο κράτος.
- Αναπτύσσεται μέσα από ποικίλες πρακτικές α) προστασίας του συστήματος αυτού, β) προστασίας των συναλλαγών που διενεργούνται είτε έξω από το επίσημο σύστημα, είτε μέσα από σκιώδη αξιοποίηση του επίσημου συστήματος εμπορικών συναλλαγών ή του χρηματοπιστωτικού συστήματος ή των διαφόρων τομέων της αγοράς.

Οργανωμένο έγκλημα: πρακτικές

Για την επίτευξη των στόχων του χρησιμοποιεί τεχνικές

- διάδοσης των υπηρεσιών /προϊόντων,
- παράκαμψης της νομιμότητας
- διασφάλισης των υποδομών του,
- των παράνομων συναλλαγών ή συμφωνιών,
- σύναψης συνεργασιών ή συμμαχιών με εκπροσώπους της νομιμότητας και νομιμοποίησης των παράνομων οφελών.

Συνήθεις πρακτικές που ακολουθούνται είναι

- η διαφθορά/δωροδοκία υπαλλήλων,
- άτυπες συμμαχίες με πολιτικά κόμματα/ οντότητες,
- συνεργασίες με νόμιμους κατά τα άλλα επιχειρηματίες,
- βία με στόχο τον έλεγχο μιας αγοράς ή περιοχής ή για παραδειγματισμό,
- νομιμοποίηση εσόδων

Οργανωμένο Έγκλημα: Κοινωνική Οργάνωση

- Σύστημα σχέσεων που συγκροτείται με βάση ιδίως συγγενικούς δεσμούς, δεσμούς κοινωνικής/ πολιτικής/ οικονομικής πατρωνίας και εξάρτησης, ανάγκες απασχόλησης, κοινά επιχειρηματικά συμφέροντα και επιβάλλεται και μέσω της βίας.

Εγκληματική Οργάνωση

άρθρο 187 ΠΚ

- 3 και περισσότερα άτομα
- Διάρκεια στο χρόνο
- Δομή –ιεραρχία
- Αρχηγός
- Σχέδιο –σύσταση για να

Οργανωμένο Έγκλημα: Ελλάδα

- Αγροτικές περιοχές
- Αστικές περιοχές

Οργανωμένο έγκλημα

- Μέσον για την υλοποίηση –τεχνική προσέγγιση
- Κοινωνικές σχέσεις – Σχέσεις με το κράτος
- Σχέσεις με τον εγκληματικό υπόκοσμο

Οικονομικό έγκλημα/λευκού κολάρου

- Μέσον για την υλοποίηση – τεχνική προσέγγιση
- Κοινωνικές σχέσεις - κράτος -επιχειρήσεις
- Παθολογική εξαίρεση -θετικισμός

Κρατικό Εταιρικό Έγκλημα

- Μέσον για την υλοποίηση –τεχνική προσέγγιση
- Κοινωνικές σχέσεις

Σοβαρή παρανομία: Η θεώρηση των συγκοινωνούντων δοχείων

- Εμφάσεις
Κλασσική – Θετική Σχολή / Περιστασιακή
Πρόληψη
- Μέσα για την επίτευξη στόχων
Κριτική Σχολή / κοινωνική πρόληψη
- Μέσα για την επίτευξη στόχων
- Αμοιβαιότητα παροχών / υπηρεσιών
- Ανάδειξη οικονομικών και κοινωνικών σχέσεων

Οργανωμένο, οικονομικό, κρατικό –εταιρικό έγκλημα

- Γενικότερη διαδικασία παράνομης αναδιάρθρωσης της διαδικασίας παραγωγής και καταμερισμού πλούτου (Calavita, Pontell, 1993)
- Παραγωγή υπεραξίας : Τα χρήματα που κερδίζονται παράνομα επενδύονται στη νόμιμη οικονομία (Pearce)

Αντεγκληματική Πολιτική

- 1. Ποινική αντιμετώπιση –
 - 1^α. εγκληματοποίηση –
 - 2^α. Εξομοίωση της Ευθύνης των συμμετεχόντων στην εγκληματική ομάδα
- 2. Έλεγχοι και προληπτικοί έλεγχοι
- 3. Προτεραιότητα στους κατασταλτικούς μηχανισμούς – αστυνομία
- 4. Μείωση της βαρύτητας των επιπτώσεων
- 5. Συνεργασία μεταξύ των αρχών
- 6. Ειδική ποινική μεταχείριση των εμπλεκόμενων